

Zasada domniemania niewinności

Sobota, 20 grudnia 2025, 17:47, autor: Fakturowo.pl

Choć nowelizacja Ordynacji podatkowej wprowadzająca zasadę domniemania niewinności formalnie już obowiązuje, to dopiero 2026 rok będzie momentem, w którym przedsiębiorcy realnie odczują jej skutki. Właśnie wtedy ruszą pierwsze postępowania prowadzone od początku według nowych reguł, a organy podatkowe oraz sądy administracyjne zostaną zmuszone do ich faktycznego stosowania, a nie tylko deklarowania w przepisach.

Na czym polega zasada domniemania niewinności w podatkach

W praktyce chodzi o prostą, ale bardzo ważną zmianę myślenia. Jeżeli w trakcie kontroli lub postępowania podatkowego pojawiają się wątpliwości co do stanu faktycznego, a nie da się ich jednoznacznie usunąć, to nie mogą one automatycznie działać na niekorzyść podatnika.

Do tej pory często wyglądało to inaczej. W wielu sprawach to przedsiębiorca musiał udowadniać, że „nie jest wielbłądem”, nawet jeśli urząd nie miał twardych dowodów. Nowe przepisy wyraźnie przesuwają ciężar ryzyka dowodowego na administrację skarbową.

Dlaczego 2026 rok będzie przełomowy

Rok 2026 będzie pierwszym pełnym rokiem, w którym:

- kontrole podatkowe będą wszczynane już po wejściu w życie nowych przepisów,
- decyzje organów będą wydawane w oparciu o nową zasadę,
- sprawy trafią do sądów administracyjnych, które zaczną budować praktykę orzeczniczą.

To właśnie orzeczenia sądów pokażą, czy zasada domniemania niewinności stanie się realnym narzędziem ochrony podatnika, czy pozostanie jedynie ładnym zapisem w ustawie.

Co to oznacza w codziennym życiu przedsiębiorcy

Dla firm, zwłaszcza mikro i małych, zmiana ma bardzo konkretne znaczenie. W praktyce może chodzić o takie sytuacje jak:

- brak jednego dokumentu sprzed kilku lat,
- rozbieżności w datach lub opisach transakcji,
- wątpliwości co do faktycznego przebiegu usługi lub dostawy.

Jeżeli urząd nie będzie w stanie jednoznacznie wykazać, że podatnik działał nieprawidłowo, nie powinien już „na wszelki wypadek” wydawać decyzji na jego niekorzyść. To duża zmiana jakościowa w relacji podatnik–urząd.

Czy to oznacza koniec sporów z fiskusem

Nie. Zasada domniemania niewinności nie oznacza, że kontrole znikną albo że podatnik zawsze wygra spór. Nadal trzeba prowadzić rzetelną dokumentację, pilnować terminów i poprawności rozliczeń.

Zmienia się jednak punkt wyjścia. Urząd musi wykazać nieprawidłowość, a nie tylko ją zasugerować. W przypadku realnych wątpliwości powinny one zostać rozstrzygnięte na korzyść podatnika, a nie „przeciwko bezpieczeństwu budżetu”.

Wzmocnienie pozycji przedsiębiorców

W dłuższej perspektywie może to poprawić klimat prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce. Mniej uznaniowości, więcej dowodów i jasnych argumentów. Dla przedsiębiorców oznacza to większą przewidywalność i mniejsze ryzyko, że spór z urzędem zakończy się decyzją opartą głównie na domysłach. 2026 rok pokaże, jak administracja skarbową poradzi sobie z tą zmianą w praktyce. Dla podatników to dobry moment, aby znać swoje prawa i świadomie z nich korzystać.

Tagi: domniemanie niewinności podatnik, ordynacja podatkowa 2026, prawa podatnika, kontrole podatkowe, spory z fiskusem
, przedsiębiorca podatki